

Mayer Hella az Irodalmi Jelenben

A stockholmi m vészn nek, aki nem melleleg folyóiratunk egyik m vészeti vezet je, több visszhangos, a kritika által elismert a közönség által kedvelt kiállítása nyílt több magyarországi városban. Az Irodalmi Jelen is felfigyelt erre. Innen vettük át az alábbi két jegyzetet, amelyb l jóles érzéssel nyugtázzuk a megérdemelt elismerés hangját. Hella képeinek varázslatos világát két ízben is méltattuk, s most megbizonyosodhattunk arról, hogy nem indoktalanul.

A magányról is szólnak ezek a képek, nem a gyermek magányáról, hiszen folyton mozgásban van, nem tudja még, mi az, hogy jó és mi az, hogy rossz. Nincs még b nbeesés. Ezért különleges alkotások Mayer Hella képei, mert azt hitetik el velünk, hogy létezik az ártatlanságok kora.

Deák Csillag

Végtelen játszótér

Amikor belépsz a kiállító terembe, még nem tudod, hogy játszótérre érkeztél. Az els nagyméret festményen, Zongoralecke 5. hatalmas, színes tér fogad. Szétszórt tárgyak, figurák, látszólag elszigetelve egymástól. Egy asztal, két szék. Növény, fa nincs. A sötétbarna, fiókos asztal rejtené a zongorát? A csíkos selyemhuzat szabályos mintázata akár zongorabillenty is lehetne. Párhuzamosok. Itt felejtett polgári jólét huzatai. Fejtámasz nincs, nem is kell, mert senki sem ül a széken. Elfordultak egymástól, egyik hátat fordít nekünk. Csend van. Fémes csend. Sivatag. Majdnem monokróm. Ki zongorázik? A Für Elise-t, az ismétlést. Senki sem játszik. Next door to Alice. Alice már rég nincs itt. Feladták nekünk a zongoraleckét. Skálázunk, merev ujjakkal. A kislány a kutyával, messze a bútoroktól háttal áll, nemcsak nekünk, a világnak is. Vagy azt inkább maga elé képzeli. Ugyanazt a képet látjuk? Lehetne kivetít , vagy plazma TV. Álomkép, hófedte és zöld hegycsúcsokkal díszített táj, kék tóval, idill, csend, hidegség. Üveg-bura. A jobb alsó sarokban sötétebb folt. Talán sivatagi vihar kavarja fel a homokot? A tó türkizkékje az antik szék csíkjára rezonál. Láthatatlan üveg-fal a táj és a kislány között. Nem tudja megérinteni. Soha nem jut el oda. Skálázni kell. A magas hangoktól széttörhet az üvegfal, vagy csak megreped, friss levegő árad be a térbe és életre kelhetnek a figurák. A kislány és a kutya. Csobbanni fog valami a tóban. Skálázni kell tovább.

És valóban széttörik, nemcsak az üvegfal. A következő képeken, Vándorok 164. a szoba egyik fala is megsz nik, elt nik a határ a zárt helyiség és a külvilág, a természet között. Leléphetünk a sakktábláról, ahol szigorú szabályok uralkodnak, nincs matt, még talán döntetlen sem. A négy kacsza követi a kislányt, Konrad Lorenz elmélete nem d l meg.

Anyjuknak vélik a gyereket, aki bátran halad az úton, amelynek vége nem látható. A szobabels és a kristálycsillár még mutatja az otthonhoz való kötődést. Aztán kitágul a tér, csak három kacsza marad a sakktáblán, a kislány zombékos tájban ugrál. A következő képen már messze jár, két kacsát látunk, újból felvillannak az otthon képei, hogy aztán a negyedik képen már csak az égbe, vagy vízre szálló madarat követjük, nyomot hagy maga után, akár egy lökhajtásos repülő gép. Feloldódás a természetben, transzcendencia, finoman és érthetően.

A kislány a f szereplő a képeken, akkor is, ha nincs ott, vagy csak részleteiben ábrázolt. A mozgás, és így kitelődik a pillanat, végig gondoljuk ennek következményeit, az, aki labdába rúg, A csodába!, minden lehetséges, nem ijed meg az átváltozástól, a labda vörösen izzó napkoronggá vált. A gyerek tótágast áll a Tóth Árpád sétányon, de-hogy áll, cigánykereket vet, a faszor misztikus hangulata kíséri útját. A Király-lépcsőn csak lábait látjuk, a bokor kel útra általa, megsz nik földhöz kötöttsége. Mindent mozgásba hoz, akár csak a Lufi képen. Nem látjuk a léggömböt, mégis magasra visz bennünket, a kislány tekintetét követjük, az szemével látjuk, ahogy felszáll, talán egyszer szét is pukkan, de még tartja egy vékony cernán valaki, van kapcsolat. A szétpukkanás el tti csöndet halljuk. Parittyá feszül A fák halála és temetése képen. A parittyá már halott fa, csak l ni lehet vele, sebezni, fájdalmat is okozni, de jó érzés a mozdulatlan követ minél messzebb röptíteni, ha mi nem tudunk repülni. Egyedül játszunk. A székeken, padokon nem ül senki. Látszólag minden természetes a képeken, nincsenek szokatlan, meghökkent elemek, ennek ellenére szürreális a hangulat. Nyulak futnak, zek képe halványodik, ébredünk, mint az olasz De Chiriconál, szobor figyel ránk, de nem hagyjuk el a nagy játszótérrel. Mayer Hellával játszunk. Szeretné, ha mi is leülne a padra, székre, majd együtt ugrálnánk, indulnánk el a nagyvilágba, és még labdába is rúgnánk.

Kölös Lajos

Egy peregrinus Budapesten

A festmények kislányalakja vándor, vagy jövevény lenne? Mayer Hella szabad ember, röghöz nem kötött szólít meg bennünket. Közel visz a természethez, Vándorok 164., nincs riadalom, félelem, nem szállnak el a madarak. Az otthon szabadságát idézi meg, egy csipetnyi szomorúsággal. A gyerek egyedül játszik, vándorol, felfedez, még nincs sorsa, ennyiben sorstalan. Megy el re, árkon-bokrán át. A külvilág felé fordul, kitárulkozó lélek, egyben ez a

magárahagyottság csapdája, saját erdre vagy kénytelen támaszkodni, nincs segítség, bármi is történjék. Az idő nem számít, nincs kényszere és szorítása, nem futunk az idő elöl és az idő után sem. Időben vagyunk, azonosak önmagunkkal. A cipell piros. Piroska az erdőbe téved, de nem a farkassal találkozik, hanem zsel, szarvassal.

A Lufi című képen az apa és lánya közötti viszony kap jelentőséget, elharapott nyelv, torkunkon akadt szó formájában. A kislány követi az általunk nem látható lufit, és magának akarja. Az apa lezser mozdulata jelzi, tisztában van a gyermek akaratával. Mayer Hella spiritualitása tehát nagyon rejtett és összetett viszonyrendszerben jelenik meg. Nincs skatulya, ha rendet is látunk, a kompozíció térbeli rendezettségét, megkomponáltságát, a kihagyást, a rést, amely felidézni bennünk gyermekkorunkat, az akkori érzelmeinket és gondolatainkat.

A Zongoralecke 5. a csodák csodájára kérdez. Miért van szükség a kék bálnára? Az elhatárolódásunk a világtól csak időleges, az egybelátásuk teszi az embert olyanná, hogy szabad lényként nézhet önmagára, múltjára és jövőjére. Elvagyódás, átnézni valahova, elnézni valamerre, észrevenni, hogy nem a helyünkön vagyunk. A tengerszem messze van, elérhetetlen. A képen ott a fekete vonal, a határ, kép a képben, játszik el Mayer Hella a térrel, amely tágas, levegős, szabad, de most nem zongorázunk, ezt a tágasságot próbáljuk tudnkbe szívni, ott melengetni, mert a látott táj hideg és a tengerszem ellenére is rideg. A mivész a hiány hiányát teremti meg. A széken senki sem ül. Nincs jelen az oktató. Hiányzik. A mesét nekünk kell folytatni, vagy kitalálni. A Király-lépcső című festményében egyszerre van jelen a

misztikum, a titok, az elrejtés, eltakarás, a kislány lábát igen, de alakját nem látjuk. Külső leg személytelenné és ezzel belső leg személyessé teszi a figurát, feléleszti elsorvadt érzékeinket a kimondhatatlan megtapasztalásához. Jövünk valahonnan. De nem oda megyünk, ahova a lépcső vezet. Tudásunk véges, nem láthatunk, nem tudhatunk mindent elre.

Allúziót is látunk, A csodába!, mi végre a katonás láblendítés, amely egy rúgás kimerevített pillanata, a labda, az örök játszótárs már nincs is látókörünkben, a horizonton áll. Szapphó és Rilke labdája nem veszett el, változnak az idők, itt egy kislány labdázik, egyedül. A parkbani séták, a szobrok elevensége, megszólítottága, közvetlenül semmiféle lidércet, rémálmot nem idéz fel, inkább elmosódnak a figurák, legyen az emberi vagy állati. Hella nemmel felel Rilke kérdésére: Mert ez az éjszaka, amelyben annyi minden kiáltott, / amelyben állatok hívják és széttépik egymást, / nem borzalmasan idegen-e számunkra? A magányról is szólnak ezek a képek, nem a gyermek magányáról, hiszen folyton mozgásban van, nem tudja még, mi az, hogy jó és mi az, hogy rossz. Nincs még bűnbűnés. Ezért különleges alkotások Mayer Hella képei, mert azt hitetik el velünk, hogy létezik az ártatlanságok kora. Ennek van világa, vagy inkább övé a világ. (Goethe). A természet részei vagyunk. Hella játékra hív, ott a labda, dobd vissza, hogy az a lemenő nap, és éget, forró? Légy kreatív és innovatív, a megoldást keresd, és ne a kifogásokat. Ki a szabadba, és emlékezzünk rá este, hogy milyen volt. Még akkor is, ha közben majd sok peregrinussal találkozunk. Talán azért, mert mindnyájan azok vagyunk. Vándorok.

(További munkáit lásd a Képtár mellékletben)

